

De brandweer¹

De geschiedenis van de vrijwillige brandweer op Marken.

Voordat er enige sprake was van een brandweerkorps op Marken werden branden nauwelijks geblust. Het was slechts boven de wind gaan staan en kijken, zoals burgermeester Reeuwijk in 1949 meldde aan de commissaris van de Koningin. Sindsdien is er veel veranderd. In het begin van deze eeuw werd er nog met emmertjes water geblust. Zo is in 1903 op het gronddepot de hele buurt in vlammen opgegaan. In 1905 op Buurt II kon de rij huizen aan de zuidzijde van de terp gelukkig gespaard worden door een botterzeil over de huizen heen te gooien en nat te houden.

Vroeger was er sprake van een plichtbrandweer, een aantal mensen werden aangewezen door de burgemeester om te blussen bij brand. In de winter had elke buurt ook een buurtbijt in de sloot, die verplicht open werd gehouden. Er was zelfs sprake van een buurtwacht, mannen 'aan de wal' die de buurt controleerden op mogelijke uitslaande brand. Ook waakten zij voor eventuele vreemde bezoekers, die in de winter over het ijs het eiland wisten te bereiken om te stelen of anderszins. In deze tijd beschikte het eiland over een enkele brandspuit. De verschillende buurten op Marken waren toen vrijwel alleen nog te voet bereikbaar via smalle paden en bruggetjes of met een bootje over de sloten. Een keer per jaar werd er in de zomer geoefend met de spuit, waarbij de jeugd werd natgespoten als zij de munten verstrooid door de burgermeester van de straat opraapten.

Rond 1950 is het huidige vrijwillige brandweerkorps opgericht. Er werden ongeveer twintig mensen geworven, die een opleiding kregen tot brandweer tweede klas. Als blusmateriaal werden twee oude BB spuiten uit Hilversum aangeschaft, die toen per schip in de Marker haven werden afgezet. Omdat de wielbasis te breed was voor de smalle paden en bruggetjes konden ze gelijk weer retour voor de nodige aanpassingen. Bij een van de eerste oefeningen op de havendijk beloofde de burgermeester een rondje als de spuit water gaf voor dat de veerboot afmeerde. Op de voorplecht stond op dat moment de enige koninklijk gedecoreerde marker Pieter Visser ('Pietje Klok') en hij kreeg de volle lading. Gelukkig heeft de burgemeester hem ervan weten te overtuigen dat er geen opzet in het spel was, anders zou hij de commissaris hierover hebben ingelicht.

In het begin waren de manschappen nogal kwistig met water spuiten. Er werd een wethouder van de ladder gespoten en vrouwen klaagden over spatten op de kleding die (te bleek) lag of hing te drogen. De eerste uitslaande brand was op 28 september 1953 bij Jaap Zeeman op de Kerkbuurt.

's Ochtends vroeg ontstond de brand door een gaslek. Immetje Stoker was toen 19 jaar. Samen met haar 5 broers en zusters hebben zij de brand overleefd: 'Ik hoorde mijn jongste broer Pieter van 4 jaar huilen in zijn bedje en ben toen teruggesprongen van het ene op het andere dak om hem op te halen. Wonderlijk hadden we alleen wat kleine brandwonden opgelopen, maar mijn uitzet was helemaal verbrand.

Een klein geluk was dat de oude spuiten dicht bij deze plek des onheil stonden gestationeerd, want de spuiten waren nauwelijks verrijdbaar en moesten door de mannen zelf getrokken en geduwd worden. Alleen het woonhuis ging verloren, maar de rest van de Kerkbuurt bleef gespaard.

¹ Eerder verschenen in het Witte Weekblad in maart 2008

V.l.n.r.:

Boven: Outger Kes, Jan Stoker, Kees Terhuis, Dirk de Groot, Pieter Schipper, Jacob Zeeman, Kees Zeeman (boven), Sijmen de Waart, Jaap Schipper, Hein Zeeman, Kees Zeeman, Dirk Schipper, Jaap Zondervan

Onder: Jan Uithuisje, Sijmen Schouten, Cor Veer, Jacob Schouten, Outger Zondervan, Klaas Zeeman.

In 1965 werd de volkswagenbus (zie foto) met een nieuwe motorspuit gekocht en er waren inmiddels goed begaanbare wegen. Het vrijwillige korps kon nu snel en gemakkelijk ter plaatse komen. Op 11 november 1965 was er een grote brand bij de boerderij van Klaas Zeeman. In de zomer van 1971 was er twee maal brand op de Moeniswerf en Rozewerf door hooibroei. Tijdens deze branden bleek het korps een brandweer, waar we best trots op mogen zijn.